

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rozpor v judikatuře krajských soudů ohledně (ne)dodržení písemné formy při elektronickém právním jednání

V tomto článku si ukážeme, jak (rozdílně) přistupují k posuzování (ne)platnosti rozhodčí doložky z hlediska požadavku písemné formy při elektronickém právním jednání Krajský soud v Českých Budějovicích a Krajský soud v Hradci Králové. ZáložkaV rozhodné době (tj. do 30. 11. 2016) zněl přitom § 3 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení následovně: „Rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Písemná forma je zachována i tehdy, je-li Záložkarozhodčí smlouva sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které Záložkarozhodčí smlouvu sjednaly.“

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 5 Co 639/2015, ze dne 7. 8. 2015:

„...písemná forma je naplněna i tehdy, pokud bylo určité právní jednání provedeno za pomoci elektronických prostředků jako je internet, elektronická pošta či mobilní telefon. Jestliže praxe rozlišuje zaručený elektronický podpis jako plnohodnotný ekvivalent úředně ověřeného vlastnoručního podpisu a prostý elektronický podpis, který takovou míru identifikačně autentizační jistoty neskýtá, ale přesto mu zákon v § 3 odst. 1 přiznává základní účinky podpisu (k čemuž se přiklání i právní praxe), může být tímto prostým elektronickým podpisem oskenovaný vlastnoruční podpis, specifický PIN kód či dokonce jen jméno a příjmení napsané pod textem emailu, obecně vzato tedy jakákoliv data označující původce elektronického dokumentu. Jestliže povinný po zadání unikátního identifikačního kódu, který se vztahoval výhradně k jeho osobě prostřednictvím SMS zprávy oprávněnému vyslovil souhlas se zněním rozhodčí smlouvy, byl tímto způsobem požadavek její písemnosti naplněn tak, jak to ostatně stanoví i § 562 odst. 1 obč. zákoníku, podle něhož písemná forma je zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícímu zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby. V podrobnostech lze co do této problematiky odkázat na právníckou literaturu tak, jak ji ve svém rozhodnutí uvádí výše citované rozhodnutí krajského soudu (Polčák, R., praxe elektronických dokumentů, Buletin advokacie. č. 7-8/2011 str. 53, Korbelt, F., Melzer, F., Písemnost, elektronický a geometrický podpis v elektronickém a právním jednání. Bulletin advokacie č. 12/2014, str. 31).“

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 24 Co 1000/2015, ze dne 12. 5. 2015:

„Podle § 561 odst. 1 o.z. k platnosti právního jednání učiněného v písemné formě se vyžaduje podpis jednajícího. Podpis může být nahrazen mechanickými prostředky tam, kde je to obvyklé. Jiný právní předpis stanoví, jak lze při právním jednání učiněném elektronickými prostředky písemnost elektronicky podepsat.

Dle § 562 odst. 1 o.z. písemná forma je zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby.

Dle § 2 písm. a) zákona č. [227/2000](#) Sb. pro účely tohoto zákona se rozumí elektronickým podpisem údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené a které slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě

Dle § 3 odst. 1 zákona č. [227/2000](#) Sb. datová zpráva je podepsána, pokud je opatřena elektronickým podpisem. Pokud se neprokáže opak, má se za to, že se podepisující osoba před podepsáním datové zprávy s jejím obsahem seznámila.

Odvolací soud připomíná, že rozhodčí smlouva jest právním jednáním procesního charakteru, neboť deleguje rozhodovací pravomoc z obecného soudu na osobu rozhodce a upravuje další skutečnosti související s rozhodčím řízením a jeho průběhem, tj. výběr rozhodce, průběh řízení, náklady řízení, doručování apod. Její procesní obsah však nemění ničeho na jejím smluvním základu, pročez je namíste posuzovat její platnost dle relevantních ustanovení hmotného práva o právních jednáních (problematika povahy rozhodčí smlouvy je velmi komplexní; k tomu podrobněji viz A. J. Bělohávek. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. Beck. 2012. s. 218 a násl.).

Rozhodčí smlouva musí v souladu se zákonem o rozhodčím řízení splňovat určité formální a materiální požadavky, které jsou nastaveny o to rigorózněji, pokud se jedná o rozhodčí smlouvu uzavřenou mezi podnikatelem a spotřebitelem. Zatímco některé požadavky vyplývají explicitě ze zákona, jiné byly dovozeny judikatorně (viz např. rozhodnutí NS sp. zn. 33 Cdo 1616/2014).

Spornou tedy zůstává otázka splnění požadavku písemnosti rozhodčí smlouvy ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení. Obecně lze uvést, že pojem písemnosti zahrnuje textové či obrazové informace zachycené nejen v listinné, ale též v elektronické či jakékoliv jiné podobě, která umožňuje trvalý a písemný záznam dané informace s možností její autentizace, tj. přičitatelnosti určitému subjektu (k tomu viz Polčák, R. Praxe elektronických dokumentů. Bulletin advokacie. č. 7-8/2011, s. 53). Požadavku trvalého zachování a autentizace informace odpovídá i dikce § 3 odst. 1 věty druhé zákona o rozhodčím řízení, kterou takřka duplikuje § 562 odst. 1 o.z. Písemná forma je tak naplněna i tehdy, pokud bylo určité právní jednání provedeno za pomoci elektronických prostředků, jako je internet, elektronická pošta či mobilní telefon.

V kontextu posuzované věci je přitom stěžejní naplnění požadavku autentizace. Tomuto účelu nejlépe slouží podpis, díky němuž lze identifikovat jednající subjekt a současně ověřit, že skutečně jednal ten, kdo se podepsal. Zatímco listinné dokumenty se nejčastěji opatřují vlastnoručním podpisem (uvedení jména a příjmení, potažmo jen příjmení apod.), elektronické dokumenty nutno podepsat pomocí tzv. elektronického podpisu, jehož právní status zakotvuje zákon č. [227/2000](#) Sb. Tento právní předpis ve snaze usnadnit elektronickou komunikaci v reakci na masivní rozvoj informačních a komunikačních technologií poskytuje definici elektronického podpisu, na základě čehož se rozlišují jeho dvě základní varianty - zaručený elektronický podpis a prostý elektronický podpis. Zaručený elektronický podpis je plnohodnotným ekvivalentem úředně ověřeného vlastnoručního podpisu (k tomu viz důvodová zpráva k § 2 zákona č. [227/2000](#) Sb.) a vyznačuje se vysokou mírou spolehlivosti a autentičnosti, což je dáno systémem certifikace (k tomu viz článek R. Polčáka citovaný výše).

Prostý elektronický podpis logicky takovou míru identifikační a autentizační jistoty neskýtá, i přesto mu zákon č. [227/2000](#) Sb. v § 3 odst. 1 přiznává základní účinky podpisu, k čemuž se přiklání i právní praxe (Korbel, F., Melzer, F. Písemnost, elektronický a biometrický podpis v elektronickém právním jednání. Bulletin advokacie. č. 12/2014. s. 31; rovněž tak citovaný R. Polčák). Vyjdeme-li přitom ze zákonné definice elektronického podpisu, z citovaných článků

a rovněž z důvodové zprávy k zákonu č. [227/2000 Sb.](#), prostým elektronickým podpisem může být oskenovaný vlastnoruční podpis, specifický PIN kód či dokonce jen jméno a příjmení napsané pod textem emailu, obecně vzato tedy jakákoliv data označující původce elektronického dokumentu.

*V předmětné věci došlo k uzavření smluv tak, že povinný obdržel na základě registrace unikátní přihlašovací údaje a následně se smluvními podmínkami vyslovil souhlas kliknutím na virtuální tlačítko. Tyto kontrakty bývají někdy nazývány jako tzv. „clickthrough smlouvy“ a je pro ně typický kontraktační proces, který kombinuje prostý elektronický podpis (ID, Heslo) s mechanickými prostředky (klik myši na příslušné tlačítko). **Lze proto uzavřít, že povinný opatřil smlouvy včetně rozhodčí doložky prostým elektronickým podpisem, neboť po zadání unikátních identifikačních údajů vztahujících se výhradně k jeho osobě mechanickým prostředkem „kliknutí“ vyslovil souhlas s jejich zněním. Požadavek písemnosti je přitom splněn nejen prizmatem § 561 odst. 1 o.z., ale rovněž dle § 3 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení, respektive § 562 odst. 2 o.z., dle nichž se i nepodepsané elektronické dokumenty považují za podepsané, pokud zachycují obsah dokumentu a umožňují identifikaci jednajících osoby (k tomu viz citovaný článek R. Polčáka.)***

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 27 Co 291/2018, ze dne 26. 9. 2018:

„Není tvrzeno a ani z obsahu spisu nevyplývá, že by povinný při uzavírání rozhodčí doložky použil zaručený elektronický podpis ve smyslu zák. č. 227/2000 Sb, resp. oprávněný v odvolání namítá, že takového podpisu nebylo třeba.

Podle názoru odvolacího soudu však údaje obsažené v předložené rozhodčí doložce nenaplnují požadavek z.r.ř. na nezaměnitelné určení všech účastníků, kteří rozhodčí doložku sjednali. Jde totiž pouze o sdělení, že doložka měla být uzavřena v souvislosti s rámcovou smlouvou o úvěru prostřednictvím internetové sítě a povinný (označený jménem, příjmením, číslem OP, číslem mobilního telefonu a emailovou adresou) se měl přihlásit pod unikátním kódem. Tyto údaje však podle přesvědčení odvolacího soudu samy o sobě zcela určitě a bez pochybností neprokazují, že by rozhodčí doložka měla být elektronickým způsobem uzavřena právě a jen s povinným, a nikterak nevyvrací legitimní pochybnosti o tom, zda např. identifikační údaje povinného, které byly oprávněnému za účelem uzavření smlouvy poskytnuty, nebyly sděleny (zneužity) třetí osobou od povinného odlišnou. Za této situace nelze tedy podle přesvědčení odvolacího soudu uzavřít, že rozhodčí doložka byla oprávněným popsáním způsobem uzavřena právě s povinným a odvolací soud má tak za to, že výše uvedený způsob uzavření rozhodčí doložky nenaplnuje požadavky § 3 odst. 1 z.r.ř. To ve výsledku znamená, že oprávněný nepředložil rozhodčí doložku sjednanou v požadované formě a nebyla tudíž prokázána existence rozhodčí doložky a tím i pravomoc rozhodce věc projednat a rozhodnout. Rozhodčí nález JUDr. Jaromíra Štůska, LL.M. tak nebyl způsobilý založit oprávněnému a povinnému práva a povinnosti a stát se podkladem pro vedení exekuce.

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 23 Co 223/2015, ze dne 30. 4. 2015:

„Vedle výše uvedeného odvolací soud sdílí závěr soudního exekutora o tom, že nebyla dodržena písemná forma k uzavření rozhodčí smlouvy. Předložený stejnopis rozhodčí smlouvy je na konci textu opatřen rukou psaným podpisem osoby jednající za oprávněnou, namísto podpisu povinného obsahuje soupis identifikačních údajů, které jako celek mají vlastnoruční podpis povinného nahrazovat. Toto tzv. elektronické razítko shrnuje údaje o přesném okamžiku akceptace smlouvy (16.12.2013 17:23:04 hodin), identifikaci IP adresy počítače (), identifikaci internetového prohlížeče, jméno, příjmení a rodné číslo povinného a údaj o přihlášení z e-mailové adresy @ s poznámkou, že zákazník se přihlásil

prostřednictvím jedinečného chráněného hesla. Razítko v samém závěru sice obsahuje sdělení o tom, že zákazník se přihlásil unikátním heslem, nicméně ani z oprávněné předložené audionahrávky nevyplývá (jak uvedl již soudní exekutor v odvoláním napadeném rozhodnutí), jakým způsobem povinná tento přihlašovací údaj získala a zda právě tento způsob použití hesla umožňuje ztotožnění osoby uzavírající rozhodčí smlouvu.

Ve smyslu ustanovení § 53 odst. 1 obč. zák. je pro uzavření smlouvy možné užít prostředků komunikace na dálku, kterými lze smlouvu uzavřít bez současné fyzické přítomnosti obou stran. Zákon č. [216/1994 Sb.](#), o rozhodčím řízení, v ustanovení § 3 odst. 1 v tomto směru doplňuje, že rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Písemná forma je zachována i tehdy, je-li rozhodčí smlouva sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly.

Není tvrzeno a ani z obsahu spisu nevyplývá, že by povinná při uzavírání rozhodčí smlouvy použila elektronický podpis ve smyslu zákona č. [227/2000 Sb.](#) Podle názoru odvolacího soudu však údaje obsažené v předložené rozhodčí smlouvě nenaplňují požadavek zákona o rozhodčím řízení na nezaměnitelné určení všech účastníků, kteří rozhodčí smlouvu sjednali. Jde totiž pouze o sdělení, že smlouva měla být uzavřena ze zařízení určité IP adresy, prostřednictvím internetu a povinná (označený jménem, příjmením, rodným číslem a emailovou adresou) se měla přihlásit unikátním heslem, není však zřejmé, jak bylo získáno.“

K roztržiténosti názorů krajských soudů na danou otázku srov. také pozn. pod čarou č. 26 v článku Mgr. Jana Podaného, soudce Krajského soudu v Praze. Podepisování soukromých listin včera, dnes a zítra. publikovaného na stránkách

<https://advokatnidenik.cz/2020/05/04/podepisovani-soukromych-listin-vcera-dnes-a-zitra/>: „Proti „prostému“ elektronickému podpisu např. KS v Praze sp. zn. 27 Co 327/2018, sp. zn. 28 Co 387/2015, KS v Plzni sp. zn. 64 Co 485/2015, KS v Ústí n. Labem sp. zn. 10 Co 577/2015, sp. zn. 9 Co 702/2014 a mnoho dalších, proti (pozn. aut. patrně jde o překlep, správně má být „pro“) např. KS v Českých Budějovicích sp. zn. 24 Co 696/2015, KS v Ústí n. Labem sp. zn. 14 Co 268/2014, sp. zn. 11 Co 703/2014 a další.“

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát

trvale spolupracující s

[ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)